

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Sayı: B.13.2.SGK.0.65.03.01.4-1/610/ 20732360
Konu: Zonguldak Milletvekili Ali İhsan KÖKTÜRK'e ait
(7/192) Esas Nolu Yazılı Soru Önergesi

7/192
EK 24
10 Kasım 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 06/10/2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-21536 sayılı yazınız.

Zonguldak Milletvekili Sayın Ali İhsan KÖKTÜRK'e ait 7/192 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK:
Yazı (2 adet-8 sayfa)

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ İHSAN KÖKTÜRK'E AİT
7/192 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

1) Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda sosyal güvenlik destek primine tabi çalışma, ilk defa bu Kanuna göre sigortalı olup yaşlılık aylığı bağlananlar için 30 üncü maddede, Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi (SGDP) ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında ise geçici 14 üncü maddede düzenlenmiştir.

Söz konusu maddede; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edileceği hüküm altına alındığından, Sosyal Güvenlik Kurumundan yaşlılık veya malullük aylığı alanlar için SGDP uygulanmasına devam edilmektedir. Sosyal Güvenlik Destek Priminin kaldırılması konusunda herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

2) Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, her ay yaklaşık 9.800.000 emekli ve hak sahibine 3'ü kamu bankası olmak üzere 21 banka ve PTT aracılığı ile ödeme yapılmaktadır. Gelir/aylık ödemeleri % 95'i 3 kamu bankası ile PTT şubelerinden gerçekleştirilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunun tahsilât, ödeme ve nakit varlıklarının değerlendirilmesinde, günümüz ekonomik şartlarına uygun, Kurum açısından hizmet sunumunun tüm maliyetlerini ortadan kaldıran, bunu sağlarken aynı zamanda hizmetin yerinden, etkin ve verimli olarak sunulabilmesini ve bankalar arası uygulama farklılıklarını gidererek Kurumun nakit yönetimini kolaylaştıran bir anlayışla 2009 yılında yeni protokoller imzalanmıştır.

Bankalar ile imzalanan protokoller gereğince, gelir/aylıkların tutarı ödeme gününden 2 iş günü önce (3.000.000 adet ödemeyi geçtiği takdirde 3 iş günü önce) aktarılmakta, bu ödemeler karşılığında bankalara her hangi bir komisyon ödenmemekte, ancak PTT'ye %0,3 (binde üç) oranında komisyon ödenmektedir.

Sosyal güvenlik sistemine her gün yeni emeklinin veya hak sahibinin dahil olması, ayrılması, aylığın kesilmesi, yeniden bağlanması veya hak sahibine gelir bağlanması, kesilmesi ve yeniden bağlanması nedeniyle sistemden yararlananların sayısında günlük değişiklik olmaktadır.

Diğer taraftan, emekliler aylık aldıkları banka veya şubelerini diledikleri zaman değiştirebilmektedirler.

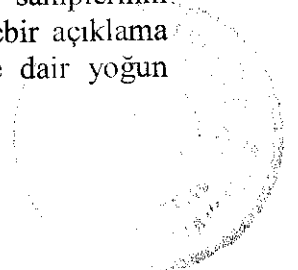
Sosyal Güvenlik Kurumunca, emekli ve hak sahiplerine gelir/aylıklarını alacağı banka ile ilgili bir yönlendirme yapılmamaktadır. Gelir/aylık alan emekli ve hak sahibi aylık alacağı bankayı kendi tercihiyle belirlemektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumunca, çok sayıda banka ile gelir/aylık ödenmesi hususunda protokol imzalanmasının amacı, hizmetin etkin, verimli ve yerinden sunulmasıdır.

Bankalar, müşterilerine kendilerine sağladıkları fayda ve kazançta göre bazı avantajlar sağlamaktadır. Emeklilerin çoğu aylıklarının tamamını ödeme gününde bankadan almaktadır.

Bankalar ile yapılan emekli maaşlarının ödenmesine ilişkin protokollerde promosyon ödeneceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir/aylık alanlar ile bunların hak sahiplerinin promosyon alabileceklerine dair Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hiçbir açıklama yapılmamışken, yazılı ve görsel basında emeklilere promosyon ödeneceğine dair yoğun

haberler yer almıştır. Bu haberler, doğrudan promosyonun bir tarafı olmamasına rağmen emeklilerin Sosyal Güvenlik Kurumundan bir beklenti içerisine girmesine neden olmuştur.

Bunun üzerine, Sosyal Güvenlik Kurumu yetkilileri; sosyal sorumluluğun gereği olarak bankaların genel müdür yardımcılılarıyla 23 Haziran 2010 tarihinde, genel müdürleriyle ise 7 Temmuz 2010 tarihinde toplantılar yaparak bankaların görüşlerini almışlardır.

Bu toplantılarda banka yetkilileri; emeklilere promosyon verilmesine dair bir düzenlemenin olmadığını, bankaların bu konuda bir bütçesinin bulunmadığını, emekli aylığı ödemelerinden çok cüzi kazanç sağladıklarını, operasyonel maliyetlerinin yüksek olduğunu, emekli grubunun bankacılık faaliyetlerinden dolayı bankaya bir getirisinin bulunmadığını, hiçbir şekilde emeklilere promosyon ödenmesinin mümkün olmadığını ifade etmişlerdir.

Diğer taraftan, Sosyal Güvenlik Kurumu yetkilileri ise, Kurumun bankalar üzerinden yüksek miktarlarda işlem gerçekleştirdiğini, bu kadar yüksek tutarların bankacılık sistemi açısından muhakkak bir getirisinin bulunduğunu ifade ederek emeklilere promosyon ödenmesi konusunun tekrar değerlendirilmesini talep etmiş ise de bir sonuç alınamamıştır.

3) Bilindiği üzere, 24/05/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki Kanunun "Emekli İkramesi" başlıklı 12 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve kendilerine bu Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara, T.C. Emekli Sandığına tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen sürelerinin toplamı üzerinden, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 4857 sayılı İş Kanuna tabi olarak geçen hizmet sürelerine karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi için iş sözleşmesinin İş Kanunu hükümlerine göre kıdem tazminatı ödenebilmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olması; sözleşmeli personel olarak geçen sürelerine karşılık emekli ikramiyesi ödenebilmesi için de, hizmet sözleşmesinin ilgili mevzuatına göre iş sonu tazminatına veya aynı mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenen tazminata hak kazanılmasına uygun olarak sona ermiş olması şarttır.

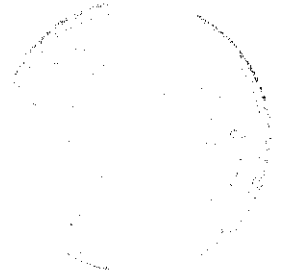
Diğer taraftan, 2829 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında ise;

"...
Ancak, ilgililere, her ne suretle olursa olsun evvelce kıdem tazminatı veya emekli ikramiyesi ödenmiş süreler, emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz.

Ayrıca, 8 inci maddenin birinci fıkrası gereğince aylık bağlananlara, emekli oldukları son görevlerinden dolayı ilgili buldukları sosyal güvenlik kurumu kanununun emekli ikramiyesine veya İş Kanununun kıdem tazminatına ilişkin hükümleri uygulanır."

hükümlerine amir iken, 17/04/2008 tarihli ve 5754 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi ile değişiklik yapılarak 5510 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin (5) numaralı bendi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten kaldırılmış olmasına rağmen söz konusu hüküm 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükmü gereği 2008 yılı Ekim ayı başından önce sosyal güvenlik bakımından 5434 sayılı Kanuna tabi olan sigortalılar hakkında uygulanmaya devam edilmiştir.

Ancak, Anayasa Mahkemesinin 05/06/2009 tarihli ve 27249 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 05/02/2009 tarihli ve E.No.2005/40, K.No:2009/17 sayılı kararı ile;

“...
”

VIII- SONUÇ

A- 24.5.1983 günlü, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Son defa T.C. Emekli Sandığına tabi görevlerden emekliye ayrılan ve ...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, ...” ve bu kararın yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, söz konusu karar üzerine 19/06/2010 tarihli ve 27616 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve 01/06/2010 tarihinden geçerli olarak yürürlüğe giren (anılan iptal kararının yürürlük tarihi olan 05/06/2010 tarihi öncesi olarak belirlenmiştir) 5997 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile 5434 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrası;

“Hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir. Son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve kendilerine mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanana ise, bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden bu madde hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir. Mülga 2829 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile üçüncü fıkrasının son cümlesinin bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

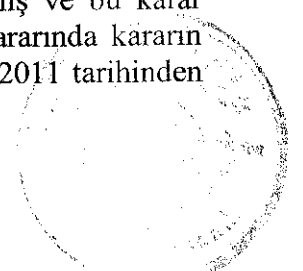
Bu değişiklikle farklı statülerde geçen hizmetlerin birleştirilerek aylık bağlanması halinde, devlet memurluğu statüsünde geçen sürelerle karşılık emeklilik ikramiyesi ödenebilmesi için son defa 5434 sayılı Kanunun veya 5510 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde bulunmuş (bu sürelerde yine eski ifade ile 5434 sayılı Kanuna tabi geçen süreler olmaktadır) olmak şartı zorunlu tutulmuştur.

Bu defa, 5997 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, 5434 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin değiştirilen birinci fıkrasının ikinci cümlesinin “son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulamasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve...” bölümünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine yapılan başvuru neticesinde Anayasa mahkemesi 12/05/2011 tarihli ve E.No:2010/81, K.No:2011/78 sayılı kararı ile;

“...
”

VI-SONUÇ

16.6.2010 günlü, 5997 sayılı Bazı Kanunlarda ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Karamamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14. maddesiyle, 8.6.1949 günlü, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 89. maddesinin değiştirilen birinci fıkrasının ikinci cümlesinin “Son defa bu Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılan ve ...” bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğundan İPTALİNE karar verilmiş ve bu karar 09/07/2011 tarihli ve 27989 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. İptal kararında kararın yürürlüğüne ilişkin olarak herhangi bir süre verilmediğinden bu karar 09/07/2011 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

İptal kararı sonrasında 5434 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrası;

“Hizmet sürelerinin tamamı bu Kanun ve/veya 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi kapsamında geçenlerden emekli, adi malûllük veya vazife malûllüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan asker ve sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir. ...kendilerine mülga 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesi uyarınca birleştirilen hizmet süreleri üzerinden aylık bağlananlara ise, bu Kanuna tabi daire, kuruluş ve ortaklıklarda prim veya kesenek ödemek suretiyle geçen hizmet sürelerinin toplamı üzerinden bu madde hükümlerine göre emekli ikramiyesi ödenir. Mülga 2829 sayılı Kanununun 12 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile üçüncü fıkrasının son cümlesinin bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.” şeklini almıştır

Öte yandan, 07/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “Anayasa Mahkemesi kararları” başlıklı 153 üncü maddesinde;

“Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde karamamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukukî boşluğu dolduracak kanun tasarısı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.”

hükümleri yer almaktadır.

Bu nedenle, 5434 sayılı Kanununun 89 uncu maddesi ve mülga 2829 sayılı Kanununun 12 nci maddesi hükümleri esas alınmak suretiyle, 09/07/2011 tarihli ve 27989 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 12/05/2011 tarihli ve E.No:2010, K.No:2011/78 sayılı kararı uyarınca;-

09/07/2011 tarihinden sonra, ilk defa gerek haklarında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak suretiyle, gerekse 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca 506 ve 1479 sayılı Kanunlar uygulanmak suretiyle aylık bağlanacak olan kamu görevlilerine, emekli ikramiyesine esas her tam fiili hizmet yılına karşılık ve emekli aylığı bağlandığı tarihteki katsayılar esas alınmak suretiyle, son defa 5434 sayılı Kanun veya 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasını gerektiren görevlerde çalışmakta iken emekliye ayrılıp ayrılmadıklarına bakılmaksızın, emekli ikramiyesi ödenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 12/05/2011 tarihli iptal kararının yürürlüğe girdiği 09/07/2011 tarihinden önce kendilerine 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre birleştirilmiş hizmet süreleri üzerinden aylık bağlanmış olanlara ise, Anayasa Mahkemesi kararlarının geriye yürümezliği ilkesi dikkate alınarak 5434 sayılı Kanuna tabi olarak geçen hizmetlerine ilişkin olarak herhangi bir ödeme yapılamamaktadır.